

VRIJE
UNIVERSITEIT
BRUSSEL

OMZETTING VAN DE RICHTLIJN AUDIOVISUELE MEDIADIENSTEN

23 JANUARI 2020

PROF. DR. KAREN DONDEERS, IMEC-SMIT, VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL

WAT WIL IK BESPREKEN?

- 1. Welke zijn de grote aanpassingen in de richtlijn, in vergelijking met de 2007-versie?**
- 2. Waar is actie van Vlaanderen vereist?**
- 3. Waar is bijkomende actie van Vlaanderen mogelijk?**
- 4. Aanbevelingen**

< Ten dele geïnspireerd door een onderzoek dat imec-SMIT, Vrije Universiteit Brussel uitvoert i.s.m. Deloitte voor de Europese Commissie over de omzetting van de Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten in de diverse Lidstaten (tussentijdse resultaten in mei, eindoplevering in september).

1. AANPASSINGEN RICHTLIJN

FOCUS OP SIGNIFICANTE WIJZIGINGEN

A) UITBREIDING TOEPASSINGSGEBIED RICHTLIJN

- Uitbreiding naar '**video-sharing platforms**'
- Voor **een beperkt deel van de regels**, met name op vlak van bescherming minderjarigen en schadelijke content
- Met **nog geen sluitende definitie** van 'video-sharing platforms'
  - Diensten waarvan 'the principal purpose' of 'essential functionality' is om audiovisuele diensten aan te bieden, via elektronische communicatie, georganiseerd door de aanbieder (kan ook algoritmegebaseerd zijn)
  - Discussie tussen stakeholders over hoe dat te interpreteren:
    - Gebruikers- en samenlevingsperspectief vs.
    - Is audiovisuele content essentieel om de dienst mogelijk te maken

B) VERDUIDELIJKING 'LAND VAN OORSPRONG' PRINCIPE

- Principe wordt verder verfijnd, alsook bestaande uitzonderingen als het gaat over bvb. nationale veiligheid (versnelde procedures)
- Ook nieuwe **uitzonderingen** erop, bvb. als het gaat over de investeringsplicht
- Verplichting Lidstaten om **database** aan te leggen van welke aanbieders van audiovisuele mediadiensten in hun jurisdictie vallen

C) MEER FLEXIBILITEIT OP VLAK VAN COMMERCIËLE COMMUNICATIE

- **20% limiet per dag blijft**
- Geen maximum per uur => de vroegere 12-minutenregel
- Maar wel 06.00-18.00u en 18.00-24.00u => dus grofweg tussen niet-prime time en prime time
- Wel vraag naar **meer zelfregulering** op vlak van schadelijke commerciële communicatie voor kinderen, en reclame op vlak van alcohol

D) QUOTA'S

- **30%** voor **Europese werken** in video-on-demand omgevingen => meeste spelers halen dit al
  - Maar wel afhankelijk van methode van berekening
  - Uren / titels / reeksen (bij laatste blijven VOD-spelers vaak onder 30%)
- Wel flexibiliteit / uitzonderingen voor sommige spelers:
  - Bvb. nieuwe spelers op de markt
  - Bvb. nichediensten die bvb. enkel op documentaire, historische programma's, ... focussen
  - Bvb. spelers met een kleine omzet
- Ook vraag naar **prominentie** van Europese werken
  - **Hier ligt de basis van regels voor vindbaarheid en zichtbaarheid van Europese werken**

E) INVESTERINGSPLICHT

- 'Oude' richtlijn voorzag al dat Lidstaten een investeringsplicht mochten opleggen aan aanbieders van niet-lineaire audiovisuele diensten => evenwel, enkel indien gevestigd in een Lidstaat
- De nieuwe richtlijn bepaalt dat Lidstaten een dergelijke **investeringsplicht** mogen opleggen **aan aanbieders van niet-lineaire audiovisuele diensten die diensten aanbieden in hun markt, maar er niet gevestigd zijn** => belangrijke afwijking van land van herkomstprincipe
- Belangrijk: Praktijk bestond al in een aantal landen voor herziening richtlijn

F) SCHADELIJKE CONTENT EN BESCHERMING MINDERJARIGEN

- 'Oude' richtlijn had al vrij duidelijke regels m.b.t. bescherming van minderjarigen
  - Nu **uitbreiding** van die **regels richting on-demand diensten** en ten dele naar **VSP's**
  - Logisch omdat het consumptiegebruik van de doelgroep in toenemende mate in die richting verschuift
  - Niet enkel bescherming van minderjarigen, ook bepalingen op vlak van **aanzetten tot haat, geweld**
- In essentie:
  - Aanbieders van audiovisuele mediadiensten moeten zorgen dat minderjarigen **niet blootgesteld worden aan schadelijke content** (kijkwijzer, leeftijdsverificatie, ouderlijk toezicht, enz.)
  - Er moet **meer informatie** verschaft worden over welke content mogelijks schadelijk kan zijn
  - Data over minderjarigen (om bepaalde tools te laten functioneren) mag niet gecommmercialiseerd worden
- Lidstaten moeten acties nemen op vlak van versterken **mediawijsheid**

G) MEDIAREGULATOREN

- Versterking mediaregulators
  - Juridische onafhankelijkheid van de overheid
  - Functionele onafhankelijkheid van de overheid
- Versterking EPRA, de Europese 'regulator'
- Krijgen ook extra taken, bvb. op vlak van begeleiden co- en zelfreguleringsinstrumenten

H) SIGNAALINTEGRITEIT

- Nieuwe richtlijn geeft Lidstaten ook de mogelijkheid om principes op te nemen in mediawetgeving m.b.t. **signaalintegriteit**
  - Audiovisuele mediadiensten mogen niet zonder toestemming van de aanbieder gewijzigd worden; *overlays* zonder toestemming zijn ook niet toegelaten
- Is ook één van de issues waar de Europese Commissie inzake de studie de we doen over de omzetting van de richtlijn bijzonder grote interesse in heeft

I) TOEGANKELIJKHEID

- Zowel voor lineaire als niet-lineaire audiovisuele diensten opdracht om **diensten meer toegankelijk** te maken voor doven, slechthorenden, blinden en slechtzienden
- **Rapporteringsplicht** van aanbieders en Lidstaten op dit vlak

2. WAAR IS ACTIE VAN VLAANDEREN VEREIST?

EEN GROTERE ROL VOOR DE VLAAMSE REGULATOR VOOR DE MEDIA

A) MEER WERK VOOR DE MEDIAREGULATOR

- Register / **database** van aanbieders onder Vlaamse jurisdictie
- Toezien op opzetten van **co- en zelfreguleringsinstrumenten** op vlak van bvb. bescherming van minderjarigen
- Meer **toezien op commerciële communicatie** op vlak van bvb. commerciële communicatie en ongezonde voeding

B) OMZETTING MINIMUMREGELS

- Er is uiteraard de **basis van het bestaande mediadecreet**
- Alle regels op vlak van bvb. land van herkomstprincipe en uitzonderingen moeten omgezet worden
- De regels inzake 30% Europese werken in catalogi on-demand audiovisuele mediadiensten
- Co- en zelfregulering op vlak van bescherming tegen schadelijke content en bescherming van minderjarigen
- Enz.

3. WAAR IS MEER ACTIE VAN VLAANDEREN MOGELIJK?

INVESTERINGSPLICHT, VINDBAARHEID EN SCHADELIJKE CONTENT

3 'GROTE' ISSUES

Investeringsplicht

Bijdragen aan
duurzaamheid van
lokale ecosysteem

Vindbaarheid

Prominentie van
lokale aanbod
verzekeren

Schadelijke content

Bescherming
minderjarigen en hate
speech

A) INVESTERINGSPLICHT

- In Vlaanderen 2 regimes:
  - Bijdrage dienstenverdelers (zoals Telenet, Proximus)
  - Bijdrage aanbieders on-demand audiovisuele mediadiensten (zoals Netflix)
- Belangrijk dat deze **geïntegreerd worden in 1 aanpak** die hetzelfde is voor in en buiten Vlaanderen gevestigde aanbieders van niet-lineaire audiovisuele mediadiensten
  - Zal waarschijnlijk impliceren dat we de bijdrage van spelers zoals Netflix moeten verhogen in functie van regime dat van toepassing is op dienstenverdelers

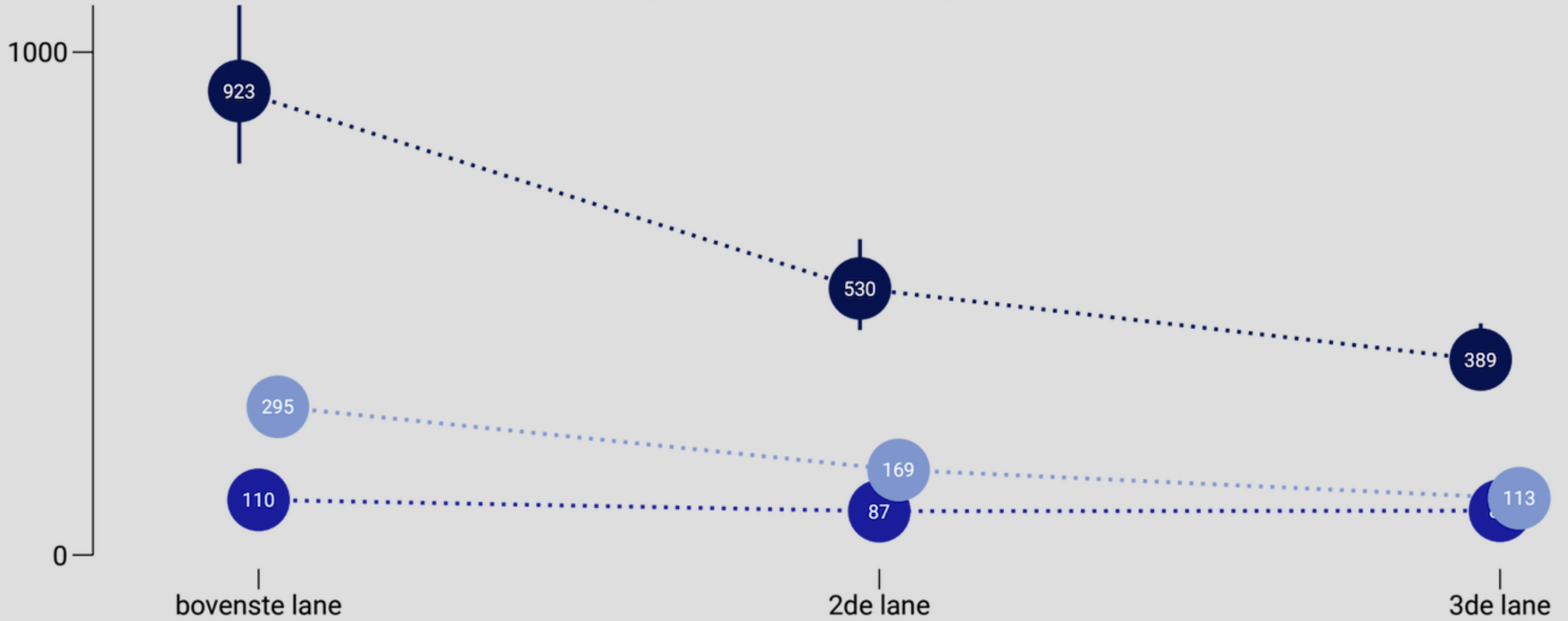
B) VINDBAARHEID (1)

- Nieuwe richtlijn laat toe om regels op te nemen op vlak van vindbaarheid van content.
  - Bvb. Duitsland
  - Bvb. Verenigd Koninkrijk
- Het **Vlaams Regeerakkoord** vermeldt vindbaarheid van content:
  - “De Vlaamse regering zal in dialoog gaan met de diverse spelers in het media-ecosysteem om te zien hoe en in welke mate deze spelers kunnen helpen om de productie en distributie van kwalitatieve Vlaamse content te verzekeren. We nemen de recente doorlichting van het audiovisueel medialandschap als uitgangspunt en actualiseren waar nodig. **Bijzondere aandacht moet ook gaan naar de zicht- en vindbaarheid van de Vlaamse omroepen en producties op diverse platformen.** Enkel mits een betere samenwerking kan de Vlaamse mediasector sterker staan en zich beter positioneren tegenover de internationale mediaspelers.”

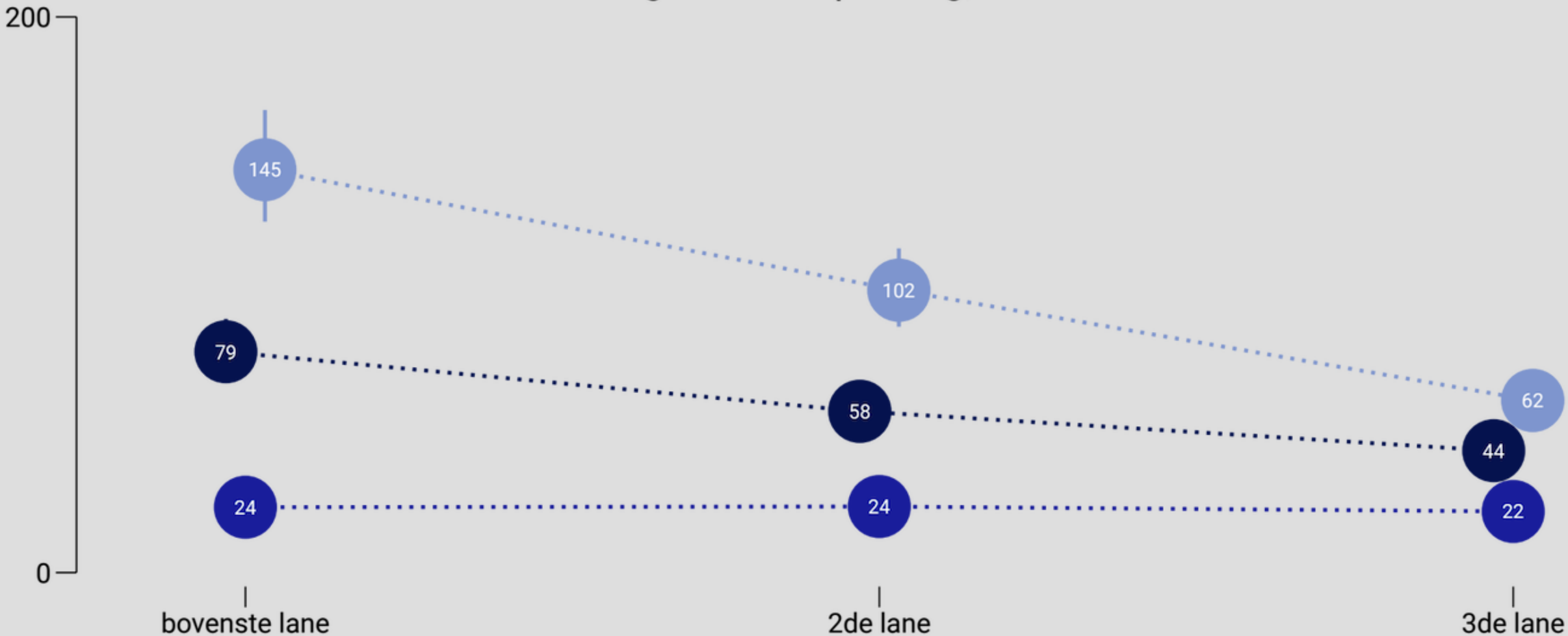
B) VINDBAARHEID (2)

- In een internationale mediaomgeving is het niet gegarandeerd dat lokale content, vaak (deels) gefinancierd op basis van publieke middelen **voldoende vindbaar / zichtbaar** is voor de mediagebruiker
  - Daarom idee om die vindbaarheid / zichtbaarheid beter te garanderen via zelf/co/regulering
- < Studie door imec-SMIT (Dr. Jorre Van Nieuwenhuyze, Prof. Dr. Ike Picone) over belang plaatsing content + aanbevelingen voor consumptie content (in opdracht van VRT en DPG Media)

aantal kliks per 1000 gebruikers per dag, VTM GO

aantal kliks per 1000 gebruikers per dag, VRT NU

C) SCHADELIJKE CONTENT

- Ontwikkeling systemen van zelf- en co-regulering om de bescherming van minderjarigen te garanderen, om schadelijke content (bvb. *hate speech*) sneller offline te halen en ook commerciële communicatie gericht op kinderen beter te regelen, met name als het gaat over ongezonde voeding
- **Diverse regels, met diverse toepassingsgebieden**
- Grote rol **VRM** op dit vlak

4. AANBEVELINGEN

WAAR ZOU IK OP FOCUSSEN ALS IK IN HET PARLEMENT ZAT?

A) AANBEVELINGEN OP INHOUDELIJKE VLAK (1)

- De herziening gebruiken om noodzakelijk **bricolagewerk uit het verleden te bekijken en naar een meer consistente regelgeving**, bvb. inzake investeringsplicht, te gaan
- Het **principe van vindbaarheid en zichtbaarheid** van Vlaamse audiovisuele content in tal van omgevingen **opnemen**
  - Vindbaarheid en zichtbaarheid **definiëren in functie van principes** en een aantal voorbeelden, evenwel niet limitatief
  - Voorkeur voor systeem van **co-regulering**, samen met diverse actoren in de sector, maar wel met leidende rol van de Vlaamse Regering
  - Met een duidelijk idee **welke content** bescherming zou moeten genieten
  - **Transparant** naar consument toe en met onderzoek naar **effectiviteit** van regulering
  - **Proportioneel** en niet protectionistisch t.o.v. bedrijven, maar Vlaamse content
  - Ook kijkend naar praktijken in andere Lidstaten van de EU

A) AANBEVELINGEN OP INHOUDELIJKE VLAK (2)

- Werken aan **een geïntegreerde investeringsplicht** voor aanbieders van audiovisuele diensten
- Daarbij zorgen voor een level-playing-field op vlak van bijdragen
- Voorkeur voor **rechtstreekse bijdrage aan het Vlaams Audiovisueel Fonds**

< Onderzoek naar 'Netflix taks' in EU-lidstaten (2018; update voorzien in 2020) van o.m. Tim Raats, Ivana Kostovska, Adelaida Afilipoia, Catalina Iordache en Marlen Komoworski

A) AANBEVELINGEN OP INHOUDELIJK VLAK (3)

- Het **verplicht aanbieden van on-demand audiovisuele content** zoals een, betalende Vlaamse Netflix, **uitbreiden tot maatschappelijk relevante audiovisuele content die gratis ter beschikking wordt gesteld** (denk bvb. aan historische documentaires, onderzoeksjournalistiek, cultuurprogramma's, informatieprogramma's, lokale kinderprogramma's, ... waarvan we weten dat bereidheid tot betalen laag tot onbestaande is; en bvb. aan on-demand content publieke omroep)
- Het uitwerken van **co-regulering** op vlak van schadelijke content, met bijzondere aandacht voor bescherming van minderjarigen
  - **Initiatief uit betrokken sectoren laten komen**, met aandacht voor mogelijk *un-level-playing-field* (VSP's die niet in Vlaanderen gevestigd zijn, kunnen we niet aan onze systemen van regulering onderwerpen)
  - Belangrijk om ook **actoren te betrekken die mediagebruikers** en met name zwakkere mediagebruikers **vertegenwoordigen**, denk bvb. aan Mediawijs
  - Leren uit **best en worst practices in landen** waar er al meer regulering is op dit vlak, denk bvb. aan het Verenigd Koninkrijk

B) ANDERE AANBEVELINGEN

- **Versterken** van de Vlaamse **Regulator** voor de Media
  - **Meer taken**, waaronder nagaan of VSP's voldoende (juiste) maatregelen nemen om schadelijke content weg te houden bij mediagebruikers
  - Meer **complexe taken**, aangezien bvb. het checken van zelfregulering door VSP's ook raakt aan heel fundamentele rechten zoals het recht op vrije meningsuiting (met weliswaar een recht voor gebruikers om VSP's te vragen om op een beslissing terug te komen)
  - **Groter toepassingsgebied** Richtlijn

[KAREN.DONDERS@VUB.BE](mailto:karen.donders@vub.be)

VRIJE
UNIVERSITEIT
BRUSSEL